

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/203
KARAR NO : 2021/142
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında u ranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi kapsamında ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacılar : 1-M. Ö. Ve di .
Vekili : Av. .T.
Davalı : Karayolları 9. Bölge Müdürlü ü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, 29/09/2020 tarihinde müvekkili M. Ö.'ın sevk ve idaresindeki 31 ABC 854 plakalı araç ile Gaziantep 052/24 otoyolunda, Gaziantep istikametinden anlıurfa istikametine seyri sırasında km. 54+950'ye geldi inde yere dü mü olan yol yapım çalı ması uyarı levhasına çarpması neticesinde tek taraflı maddi hasarlı trafik kazası meydana geldi ini; çarpma nedeniyle araçta a ır hasar olu tu unu, meydana gelen kazanın olu masında davalı idarenin kusur ve sorumlulu unun bulundu unu ifade ederek; fazlaya ili kin hakları saklı kalmak kaydı ile imdilik 1.000 TL hasar bedelinin, 1.000 TL araç de er kaybı bedelinin, ayrıca müvekkili M. Ö. için 5.000 TL, M. Ö. için 4.000 TL, S. Ö. için 3.000 TL, I.Ö. için 3.000 TL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N B A VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/12/2020 tarihli ve E.2020/357, K.2020/572 sayılı dosyasında, davanın HMK'nın 114/1-b maddesi uyarınca yargı yolu caiz olmadı ndan, HMK 'nın 115/2. maddesi uyarınca dava artı yoklu unda usulden reddine karar verilmi ve istinaf yoluna ba vurulmaması üzerine bu karar kesinle mi tir. Kararın ilgili

kısımları öyledir:

"Somut olayda dava dilekçesi incelendi inde; davalı Karayolları Genel Müdürlü ü'nün yol bakım ve onarımından sorumlu oldu unu belirterek dava açılmı olup, davada hizmet kusuruna dayanılmı tır. Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan kurulu lar, kamu hizmeti sırasında verdikleri zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi de ildirler. Kamu tüzel ki ilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında olu an zararlar niteli i itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusurlarına dayalı olarak dari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir.(GAZ ANTEP BAM 17. HD. 2018/1168 E, 2019/2001 K, & Yarg. 17 HD. 2016/18377 E, 2019/8057 K, & Yarg. 17 HD. 2016/18488 E, 2019/7769 K, &Yarg. 17 HD. 2016/14025 E, 2019/9516 K,)

Görev kuralları kamu düzenine ili kin olup, mahkemece kendili inden (re'sen) dikkate alınması zorunludur.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 04.11.2015 tarih ve 2015/17-731, 2015/2366 K. sayılı kararı ile de; "davalının hizmet kusuruna dayalı zararın tazmini için açılan eldeki davanın tam yargı davası olması nedeniyle davada idari yargı mercileri görevli oldu undan yerel mahkemece dava dilekçesinin yargı yolu bakımından reddine karar verilmesi gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır." denilmek suretiyle hizmet kusuruna dayanılarak açılan davalarda idari yargının görevli oldu u belirtilmi tır.

...

Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan Karayolları Genel Müdürlü ü, kamu hizmeti sırasında verdi i zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi de ildir. (...) Esasen 2918 Sayılı KTK'nun hukuki sorumlulu a ili kin 85. ve devamı maddelerinde araç i letenin sorumlulu u düzenlenmi olup idarenin hizmet kusurundan kaynaklanan sorumlulu u bu yasa kapsamı dı nda tutulmu tur.

Tüm dosya kapsamı birlikte de erlendirildi inde; dava dilekçesinde iddianın ileri sürülü ekli ve tüm dosya kapsamına göre, davalı aleyhine hizmet kusuruna dayanılarak husumet yöneltildi i anla ılmakla; hizmet kusuruna dayanılarak davalı Karayolları Genel Müdürlü ü aleyhine açılan bu davaya bakma görevi idari yargıya ait oldu u..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı somut olay nedeniyle u ranılan zararlara kar ılıklı toplam 65.877,77 TL maddi ve manevi tazminatın tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

4. **anhurfa 1. dare Mahkemesinin 09/02/2021 tarihli ve E.2021/55 sayılı dosyasında**, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. ve geçici 21. maddesi hükmüne; ayrıca 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin, anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmeyerek iptal istemini oy birli iyle reddetti i 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verdikten sonra; Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kesinle mesi üzerine Mahkemelerinde açılan davada görevsizlik kararı veren merciin görevli oldu u sonucuna varıldı ı gerekçesiyle, Mahkemelerinin görevsizli ine, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, adli yargı yerince verilen önceki görevsizlik kararına ili kin dava dosyası da temin edilmek suretiyle görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vuru yapılmasına, Uyu mazlık Mahkemesinden karar gelinceye kadar i bu dava hakkında karar verilmesinin ertelenmesine

karar verilmi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

“Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tir.”

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u ifade edilmi ; “Kapsam” ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu kanunun karayollarında uygulanaca ı belirtilmi tir.

6. Kanun'un, “Karayolları Genel Müdürlü ünün görev ve yetkileri” ba lıklı 7. maddesi öyledir:

“ Karayolları Genel Müdürlü ünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri unlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu oldu u karayollarında can ve mal güvenli i yönünden gerekli düzenleme ve i aretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırarak,

b) Tüm karayollarındaki i aretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

c) (Mülga: 17/10/1996-4199/47 md.)

d) Trafik ve araç tekni ine ait görü bildirmek, karayolu güvenli ini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarında, çli lerini Bakanlı nın uygun görü ü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve i aretlemek,

f) Trafik kazalarının olu nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırarak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarında trafik güvenli ini ilgilendiren kav ak, durak yeri, aydınlatma, yol dı ı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya di er kurulu larca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile i aretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırarak,

i) (Mülga: 3/5/2006 – 5495/4 md.)

j) (De i ik: 17/10/1996-4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutana ı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve

gerekl i lemin yapılması için en yakın trafik kurulu una teslim etmek,

k) (Ek:18/10/2018-7148/14 md.) Bu Kanununun 31 ve 49 uncu maddeleri kapsamında tako raf ve çalı ma-dinlenme süreleri yönünden karayolları denetim istasyonlarında denetim yapmak ve trafik idari para cezası karar tutana ı düzenlemek,

l) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyolların habitatları böldü ü yerlerde Do a Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlü ünün görü ünü alarak yaban hayvanlarının geçi lerine izin verecek menfez, ekolojik köprü ve benzeri tesisleri yapmak,

m) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyollarda yaban hayvanlarından kaynaklanacak trafik kazalarını önlemek maksadı ile kafes tel çit yapmak,

n) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Yaban hayvanlarının muhtemel ya am alanlarının bulundu u bölgelerdeki karayollarında uyarıcı levhalara yer vermek,

o) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmı olan yönetmeliklerle verilen di er görevleri yapmaktır.

(Son fıkra Mülga : 28/3/1985 - 3176/16 md.)”

7. Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesi öyledir:

“ leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dahil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilice i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir”;

8. Kanun'un Geçici 21. maddesi öyledir:

“Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz”

B. Yargı Kararları

9. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı öyledir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı ın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı ın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli

yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir..." (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

10. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından, görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Ta kın ÇEL K'in davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

12. Dava, karayolunda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle olu tu u ileri sürülen maddi ve manevi zararların, davalı idarece tazmin edilmesi istemiyle açılmı tır.

13. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 9.paragrafta belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir.

14. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında "Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, Kanunkoyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı ına dair olup, esas itibariyle görev konusunda

verilmi bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, ba ta Uyu mazlık Mahkemesi olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

15. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; anlıurfa 1. dare Mahkemesinin ba vurusunun kabulü ile anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/12/2020 tarihli ve E.2020/357, K.2020/572 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. anlıurfa 1. dare Mahkemesinin BA VURUSUNUN KABULÜ ile anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/12/2020 tarihli ve E.2020/357, K.2020/572 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYU ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bırol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR I OY

darenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, i letme, trafik güvenli ini sa lama ekinde yürütülen

kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araçların leteninin hukuki sorumluluğundan dolayı, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu olarak letildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karışığında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 05/04/2021

Üye
Ahmet ARSLAN